

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งและถอดถอน
อาจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และรองศาสตราจารย์พิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่เป็นการสมควรให้มีข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่เกี่ยวกับคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งและถอดถอนอาจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และรองศาสตราจารย์พิเศษ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ (๒) และมาตรา ๗๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ สภามหาวิทยาลัยได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๔ เห็นชอบให้ออกข้อบังคับไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งและถอดถอนอาจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และรองศาสตราจารย์พิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับนับถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“คณะ” หมายความว่า คณะ วิทยาลัย และให้หมายความรวมถึงสถาบันที่จัดการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรีหรือบัณฑิตศึกษาด้วย

“คณบดี” หมายความว่า รวมถึง ผู้อำนวยการสถาบัน หรือหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือระดับบัณฑิตศึกษาด้วย

“คณะกรรมการประจำคณะ” หมายความว่า รวมถึง คณะกรรมการประจำสถาบันหรือส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือระดับบัณฑิตศึกษาด้วย

“คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ข้อ ๔ ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้และให้มีอำนาจออกประกาศของมหาวิทยาลัยเพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

อาจารย์พิเศษ

ข้อ ๕ อาจารย์พิเศษให้แต่งตั้งจากผู้ซึ่งมิได้เป็นคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยที่มีความรู้ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาหรือรายวิชาที่จะได้รับมอบหมายให้ทำการสอน

ให้คณบดีโดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำคณะพิจารณาเสนอชื่อผู้มีคุณสมบัติตาม
วรรคหนึ่งต่ออธิการบดีเพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นอาจารย์พิเศษ

อธิการบดีอาจมอบอำนาจแต่งตั้งอาจารย์พิเศษให้เป็นอำนาจของคณบดีก็ได้

หมวด ๒

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ

ข้อ ๖ ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษต้องมีระยะเวลาการปฏิบัติงาน ผลการสอน
และผลงานทางวิชาการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาจารย์พิเศษหรือในฐานะผู้บรรยายพิเศษของ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี

(๒) มีชั่วโมงสอนประจำรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยและต้องผ่านเกณฑ์
การประเมินผลการสอนไม่ต่ำกว่าระดับดีหรือชำนานุตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการสอนที่คณะกำหนด

(๓) มีผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่นที่มีคุณภาพดี และแสดงถึงความเชี่ยวชาญที่เป็นที่ประจักษ์
อาจารย์พิเศษที่เคยเป็นคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยตำแหน่งอาจารย์อาจนำระยะเวลา
การปฏิบัติงานในตำแหน่งอาจารย์มานับเป็นระยะเวลาการปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง (๑) ก็ได้

หมวด ๓

รองศาสตราจารย์พิเศษ

ข้อ ๗ ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นรองศาสตราจารย์พิเศษต้องมีระยะเวลาการปฏิบัติงาน ผลการสอน
และผลงานทางวิชาการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน อย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

(๑.๑) มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยมาแล้ว
ไม่น้อยกว่า ๒ ปี

(๑.๒) มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยหรือในฐานะ
ผู้บรรยายพิเศษที่คณะรับรองมาแล้วเป็นเวลา ดังนี้

(๑.๒.๑) ไม่ต่ำกว่า ๓ ปี สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า

(๑.๒.๒) ไม่ต่ำกว่า ๖ ปี สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า

(๑.๒.๓) ไม่ต่ำกว่า ๘ ปี สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๒) มีชั่วโมงสอนประจำรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยและต้องผ่านเกณฑ์
การประเมินผลการสอนไม่ต่ำกว่าระดับดีมากหรือชำนานุพิเศษตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการสอน
ที่คณะกำหนด

(๓) มีผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่นที่มีคุณภาพดี และแสดงถึงความเชี่ยวชาญที่เป็นที่ประจักษ์

อาจารย์พิเศษที่เคยเป็นคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์อาจนำระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์มานับเป็นระยะเวลาการปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง (๑) (๑.๑) ก็ได้

อาจารย์พิเศษที่เคยเป็นคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยตำแหน่งอาจารย์อาจนำระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาจารย์มานับเป็นระยะเวลาการปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง (๑) (๑.๒) ก็ได้

ผลงานทางวิชาการตาม (๓) ต้องไม่เป็นผลงานที่ถูกใช้ในการขอตำแหน่งทางวิชาการมาแล้ว

หมวด ๔

ผลงานทางวิชาการ

ข้อ ๘ คำจำกัดความ รูปแบบ การเผยแพร่ และลักษณะคุณภาพผลงานทางวิชาการที่จะใช้ขอตำแหน่งทางวิชาการตามข้อบังคับนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยคำจำกัดความ รูปแบบ การเผยแพร่ ลักษณะคุณภาพผลงานทางวิชาการ และลักษณะการมีส่วนร่วมในผลงานทางวิชาการโดยอนุโลม

หมวด ๕

จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ

ข้อ ๙ ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งตำแหน่งทางวิชาการตามข้อบังคับนี้ ต้องไม่เป็นผู้ประพฤติผิดจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ และต้องไม่เป็นผู้ประพฤติผิดตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยจรรยาบรรณของบุคลากรและอาจารย์

จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการมีดังต่อไปนี้

(๑) มีความซื่อสัตย์ทางวิชาการ โดยต้องไม่กระทำการดังต่อไปนี้

(๑.๑) ไม่นำผลงานทางวิชาการของผู้อื่นมาเป็นผลงานของตน

(๑.๒) ไม่ลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่น

(๑.๓) ต้องไม่นำผลงานทางวิชาการของตนเองในเรื่องเดียวกันไปเผยแพร่ในวารสารวิชาการมากกว่าหนึ่งฉบับ

(๒) ต้องแสดงหลักฐานของการค้นคว้าโดยอ้างอิงหรืออ้างอิงถึงบุคคลและแหล่งที่มาของข้อมูล ที่นำมาใช้ในผลงานทางวิชาการของตนเอง

(๓) ต้องไม่มุ่งถึงผลประโยชน์ทางวิชาการจนละเลยต่อหลักสิทธิมนุษยชนหรือสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น

(๔) ต้องจัดทำผลงานทางวิชาการโดยใช้หลักวิชาการเป็นเกณฑ์และเสนอผลงานตามความเป็นจริง ปราศจากอคติ ไม่จงใจเบี่ยงเบนผลการศึกษาหรือวิจัยโดยมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัว หรือจงใจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น หรือไม่ขยายข้อค้นพบโดยไม่ได้ตรวจสอบยืนยันในทางวิชาการ

(๕) ต้องนำผลงานไปใช้ประโยชน์ในทางที่ถูกต้อง ชอบธรรม และชอบด้วยกฎหมาย

(๖) ต้องแสดงการได้รับอนุญาตหรือต้องปฏิบัติตามถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของการวิจัยในคนหรือสัตว์ เฉพาะในกรณีการทำผลงานทางวิชาการที่เป็นการทำวิจัยในคนหรือสัตว์

หมวด ๖

การดำเนินการแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ รองศาสตราจารย์พิเศษ

ข้อ ๑๐ เมื่อคณะเห็นสมควรแต่งตั้งตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และรองศาสตราจารย์พิเศษ ให้แก่ผู้ใด ให้คณะดำเนินการตรวจสอบระยะเวลาการปฏิบัติงาน ผลการสอน และผลงานทางวิชาการของผู้นั้น หากเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับการแต่งตั้งให้คณะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วย

(๑) คณบดี เป็นประธาน

(๒) กรรมการที่แต่งตั้งจากกรรมการประจำคณะประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน

(๓) รองคณบดีที่รับผิดชอบงานด้านวิชาการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบระยะเวลาการปฏิบัติงาน ภาระงานสอน ผลการสอน ผลงานทางวิชาการ และจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการของผู้ที่จะเสนอแต่งตั้ง และพิจารณาแต่งตั้ง คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาประเมินผลงานทางวิชาการ และจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ

ให้นำจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วย คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งและถอดถอนตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ประจำซึ่งเป็นพนักงาน มหาวิทยาลัย มาใช้กับการแต่งตั้งตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์พิเศษตามข้อบังคับนี้ด้วย

ข้อ ๑๑ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ หรือรองศาสตราจารย์พิเศษ ให้มีองค์ประกอบเช่นเดียวกับคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ หรือศาสตราจารย์ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้ง และถอดถอนตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ประจำซึ่งเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย แล้วแต่กรณี

ให้นำหลักเกณฑ์การพิจารณา วิธีการดำเนินงาน และการประชุมของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งและถอดถอนตำแหน่งทาง วิชาการของคณาจารย์ประจำซึ่งเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย มาใช้กับการพิจารณาแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และรองศาสตราจารย์พิเศษ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๒ เมื่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามข้อ ๑๑ พิจารณาประเมินผลงานทางวิชาการ และ จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการแล้ว ให้แจ้งผลการประเมินต่อคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ เพื่อพิจารณา

เสนอคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการตรวจสอบและรายงานสภามหาวิทยาลัยเพื่อ มีมติอนุมัติ การแต่งตั้งตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ รองศาสตราจารย์พิเศษ หรือศาสตราจารย์พิเศษ ต่อไป

ข้อ ๑๓ การแต่งตั้งตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษและรองศาสตราจารย์พิเศษ ให้ทำเป็นประกาศ มหาวิทยาลัย

หมวด ๗

การถอดถอน

ข้อ ๑๔ หากปรากฏภายหลังจากการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการของ อาจารย์พิเศษผู้ใดได้จัดทำผลงานทางวิชาการที่น่าเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ทางวิชาการโดยมีการประพฤติดิจริยธรรมหรือจรรยาบรรณทางวิชาการ ให้ถอดถอนผู้นั้นจากตำแหน่ง ทางวิชาการที่ได้แต่งตั้งโดยใช้ผลงานทางวิชาการที่มีการประพฤติดังนั้น

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๕ การพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์พิเศษที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะ ที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ ให้คงดำเนินการต่อไปตามข้อบังคับที่ใช้อยู่เดิมจนกว่าจะแล้วเสร็จ

ประกาศ ณ วันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(ศาสตราจารย์พิเศษ นรินดี เศรษฐบุตร)

นายกสภามหาวิทยาลัย